BAROCUL MUZICAL

Dialogul instrumentelor și povestea primăverii

Nume și prenume: _____ Clasa: _____ Data: _____

I Citește și urmărește argumentele

Poate muzica să transmită idei fără cuvinte? Considerăm că lucrările lui Arcangelo Corelli și Antonio Vivaldi arată că sunetele pot construi atât un dialog, cât și o poveste. Cei doi compozitori italieni aparțin Barocului muzical, epocă situată aproximativ între anii 1600 și 1750, în care contrastele și expresivitatea au un rol important. Pentru a înțelege aceste lucrări, este util să urmărim cine cântă, cum se schimbă muzica și ce imagini ne sugerează.

În primul rând, muzica lui Arcangelo Corelli (1653–1713), compozitor și violonist activ la Roma, ne invită să ascultăm relația dintre grupuri. În Concerto grosso op. 6 nr. 4 în Re major, un grup mic de soliști, numit concertino, dialoghează cu un ansamblu mai mare, numit ripieno. Concertino-ul cuprinde două viori și un violoncel. Alternanța și reunirea instrumentelor oferă varietate muzicii. De aceea, lucrarea poate fi înțeleasă ca o conversație în care intervențiile individuale contribuie la un rezultat comun. Această comparație ne ajută să ascultăm; ea nu reprezintă o poveste declarată de compozitor.

În al doilea rând, Antonio Vivaldi (1678–1741), compozitor și violonist venețian, arată că instrumentele pot evoca natura. Primăvara, concert pentru vioară și orchestră în Mi major, face parte din ciclul Anotimpurile. Lucrarea este asociată unui sonet care descrie scene ale anotimpului. În prima parte, muzica sugerează cântecul păsărilor, murmurul apelor și furtuna. Vioara solistă și orchestra construiesc aceste imagini prin mișcarea melodiilor și prin contraste. Prin urmare, ascultătorul poate urmări legătura dintre sunet și imagine, chiar dacă nu se cântă niciun cuvânt.

Unii ascultători ar putea spune că muzica veche este greu de înțeles. Totuși, dialogul și natura sunt experiențe apropiate de viața noastră. În concluzie, cele două lucrări merită ascultate activ: Corelli ne îndreaptă atenția spre relația dintre instrumente, iar Vivaldi spre puterea lor de a sugera scene. În ambele cazuri, impresiile devin mai convingătoare când le susținem prin detalii auzite.

II Vocabular muzical

Concerto grosso — concert în care un grup mic de soliști dialoghează cu un ansamblu mai mare.
Concertino — grupul mic de soliști dintr-un concerto grosso.
Ripieno — ansamblul mai mare care participă la acest dialog.
Concert solistic — lucrare ce pune în valoare un instrument solist în relație cu orchestra.
Timbru — însușirea sunetului prin care recunoaștem o voce sau un instrument.
Contrast — diferență evidentă între două momente muzicale, de exemplu lent–rapid.
Muzică programatică — muzică instrumentală asociată unei idei, povești sau imagini extramuzicale.
Sonet — poezie cu formă fixă, alcătuită din paisprezece versuri.

III Exerciții de înțelegere și audiție

1 Detectivul argumentelor

Lucrează direct pe text. Subliniază opinia susținută de autor. Marchează în margine A1 și A2 lângă cele două argumente și C lângă concluzie. Încercuiește trei expresii care leagă ideile.

Alege un exemplu muzical din text și explică ce argument susține.

_____

_____

2 Atelierul de reparat informații

În nota de mai jos s-au strecurat patru greșeli. Taie cuvintele greșite și scrie deasupra lor informația corectă. Folosește textul și vocabularul.

„Corelli și Vivaldi aparțin Clasicismului. În lucrarea lui Corelli, concertino înseamnă ansamblul mare. Primăvara este un concert pentru pian și orchestră. Lucrarea face parte din ciclul Lunile anului.”

Alege una dintre corecturi și explică de ce ai făcut-o.

_____

_____

3 Interviu cu un compozitor

În perechi, alegeți Corelli sau Vivaldi. Un elev este reporter, celălalt joacă rolul compozitorului. Scrieți două întrebări diferite: una despre instrumente și una despre felul în care este construită lucrarea. Răspundeți folosind informațiile din text, fără a inventa date biografice. Dialogul este un joc de rol, nu un citat istoric.

Întrebarea 1:

_____

Răspunsul:

_____

_____

Întrebarea 2:

_____

Răspunsul:

_____

_____

4 Harta sonoră a lui Corelli

Ascultă un fragment ales de profesor. Trasează, de la stânga la dreapta, o hartă a ceea ce auzi. Folosește • pentru grupul mic, ● pentru întregul ansamblu și ? când nu ești sigur. Repetă semnul când situația continuă. Nu trebuie să folosești toate semnele.

Urmărește timpul de la stânga la dreapta, de la început până la sfârșit.

_____

_____

_____

_____

5.Etichetă pentru muzeul sunetelor

Alege una dintre cele două lucrări. Scrie o etichetă de 35–45 de cuvinte pentru un vizitator care nu o cunoaște. Include compozitorul, titlul, un termen din vocabular și un detaliu pe care să îl urmărească la audiție. Folosește cuvintele tale.

_____

_____

_____

_____

6 Ascultă fiecare lucrare, fără să discuți. Notează o emoție, o culoare și un cuvânt care descrie mișcarea muzicii.

Audiție	Emoție	Culoare	Mișcare
A • Corelli	_____	_____	_____
B • Vivaldi	_____	_____	_____